

24 may 2018-ci il

Elmi-ictimai fəaliyyəti ilə əbədilik qazanan böyük ziyalı

Dövlət başçısının Sərəncamı ilə akademik Cəlal Əliyevin 90 illiyi qeyd olunacaq

Fundamental araşdırmaları və elmi nailiyyətləri ilə Azərbaycan elminə sanballı töhfələr vermiş akademik Cəlal Əliyevin Azərbaycan elminin dünyada tanınmasında, təbliğində və beynəlxalq elmi təşkilatlarla əlaqələr qurulmasında misilsiz xidmətləri olub. Azərbaycanın görkəmli alimi, tanınmış ictimai xadim, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, eməkdar elm xadimi, biologiya elmləri doktoru, professor Cəlal Əliyev elm fədaisi olaraq, zəngin bir irs yaratmışdır. Onun şərəfli ömür yolu Azərbaycan elminin inkişafına və yüksəlişinə həsr olunub. Cəlal Əliyevin çətin, lakin şərəfli və mənalı ömür yolu, zəngin elmi fəaliyyəti əsl həyat məktəbi, elmi idealara xidmətin parlaq nümunəsidir. Yüksək intellektə və dərin biliyə malik bir alim olan Cəlal Əliyev öz fəaliyyəti ilə hər zaman elmi fikrin ən yeni nailiyyətlərindən faydalanırdı. Geniş diapazonlu elmi fəaliyyəti və zəngin irsi ilə akademik Cəlal Əliyev Azərbaycan və dünya elmi qarşısında müstəsna və təmənnaş xidmətlərinə görə, hələ sağlığında ikən özünə əbədi abidə ucaldıb. Belə bir elmi nailiyyətlərə malik olan akademik zəngin elmi irsi öyrənilir, qorunub-saxlanılır və gələcək nəsillərə ötürülür. Alimin, nəzəriyyə və təcrübənin vəhdətini daim əsas götürməklə, qazandığı nəticələrin təbii respublika iqtisadiyyatının inkişafı və məhsuldarlığın yüksəldilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb etmişdir. Azərbaycanda biologiya elminin inkişafında, müasir kadr potensialının formalaşdırılmasında və ümumən elmin təşkilində uzunmüddətli ardıcıl

fəaliyyətini nəzərə alaraq, akademik Cəlal Əliyevin 90 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidenti Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə akademik Cəlal Əliyevin 90 illiyinə həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayacaq.

Ölkədə bioloji müxtəlifliyin mühafizəsi və səmərəli istifadəsi strategiyasının işlənilib-həzirlənməsində mühüm xidməti olan Cəlal Əliyevin keçdiyi həyat yolu, elmi fəaliyyəti bir nümunədir. Cəlal Əliyev öz elmi fəaliyyətini kənd təsərrüfatı bitkilərinin, əsas orçaq bitkisi kimi buğdanın fosfotetik

məhsuldarlığının nəzəri əsaslarının öyrənilməsinə həsr edib. Azərbaycan elmi tarixində ilk dəfə Yer üzərində həyatın əsasını təşkil edən fotosintez prosesinin əsaslı şəkildə öyrənilməsinə ciddi maraq göstərib və bu sahə Onun elmi yaradıcılığının fundamental tədqiqat obyektinə çevrilib. Akademik Cəlal Əliyev fitri istedadı, uzun illərə söykənən zəngin təcrübəsi, orijinal və bənzərsiz elmi yaradıcılığı sayəsində Azərbaycanda kənd təsərrüfatı bitkilərinə və onların yabanı əcdadlarına aid 40 minə yaxın nümunədən ibarət buğda genofondunu formalaşdırıb və onun əsasında 60-dan çox yeni və müasir tələblərə cavab verə bilən buğda sortu yaratmağa nail olub ki, bu da tək-tək elm adamının taleyinə düşən böyük vergi kimi qiymətləndirilir. Qeyd edək ki, 1928-ci il iyunun 30-da Naxçıvan şəhərində anadan olan Cəlal Əliyev Naxçıvan Dövlət Müəllimlər İnstitutunun təbiət-coğrafiya fakültəsini və Azərbaycan Dövlət Universitetinin biologiya fakültəsini bitirmişdir. 1948-ci ildən Azərbaycan Dövlət Universitetinin bitki fiziologiyası kafedrasında laborant işləmişdir. 1954-cü ildən Azərbaycan EA-nın Elmi-Tədqiqat Əkinçilik İnstitutunda kiçik elmi işçi, baş elmi işçi, laboratoriya müdiri vəzifələrində çalışmışdır. 1971-1990-cı illərdə Azərbaycan EA-nın Botanika İnstitutunda fotosintezin fiziologiyası yaradıcı qrupunun rəhbəri, laboratoriya müdiri, şöbə müdiri, Azərbaycan EA-nın Biologiya elmləri bölməsinin akademik-katibi olmuşdur.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Rusiya Kənd Təsərrüfatı Elmlə-

ri Akademiyasının həqiqi üzvü, Ukrayna Aqrar Elmlər Akademiyasının və Belarus Kənd Təsərrüfatı Elmləri Akademiyasının xarici üzvüdür. Onlarla monoqrafiyanın, kitabın və elmi məqalənin müəllifi idi. Yetirmələri dünyanın müxtəlif tədqiqat mərkəzləri və tədris ocaqlarında bu gün də uğurla çalışan alimin mötəbər beynəlxalq elmi təşkilatlarla əlaqələrin qurulması və Azərbaycan elminin nailiyyətlərinin tanınması üçün tədqirəlayiq işlər görmüşdür.

Cəlal Əliyevin çoxşaxəli fəaliyyətinin müxtəlif istiqamətlərində qazandığı uğurların əsas səbəbi Onun nadir istedadı və yüksək dərəcədə əməksevərliyi olub.

Elmi fəaliyyəti ilə yanaşı, ictimai-siyasi fəaliyyəti də tədqirəlayiqdir. Belə ki, Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı olmuşdur. O, 1995-2015-ci illərdə Milli Məclisin üzvü olub və bir çox dövlət əhəmiyyətli qanun layihələrinin müzakirəsində, qəbul olunmasında və təkmilləşdirilməsində fəal iştirak edib.

“Qırmızı Əmək Bayrağı” ordeni, “İstiqlal” ordeni, “Şərəf” ordeni, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu ilə təltif olunub. Kənd təsərrüfatı sahəsində fundamental tədqiqatları və nailiyyətlərinə görə akademik Cəlal Əliyev Həsən bəy Zərdabi adına mükafatla da təltif olunub.

Böyük alim, görkəmli ictimai-siyasi xadim, akademik Cəlal Əliyev elmi məktəb yaranan ziyalı kimi əbədiləşib.